

Høringsinnspill - NOU 2025:6 Samboerloven

Norges KvinneLobby med medlemsorganisasjoner takker for muligheten til å komme med innspill til NOU 2025:6 Samboerloven - regulering av det økonomiske forholdet mellom samboere.

Våre innspill

Norges KvinneLobby og øvrige organisasjoner som har signert høringsinnspillet er overordnet positive til forslagene vedr. ny samboerlov slik disse er presentert i NOU 2025:6.

Samboerskap er en utbredt form for partnerskap. Med dagens lovverk står samboere rettslig svakere enn ektefeller. Tradisjonelle kjønnsroller, systematisk kjønnsdelte arbeidsfordelinger og lønnsforskjeller, og at kvinner i større grad investerer i omsorg, forbruksvarer og ikke-materielle varer, mens menn oftere investerer i materielle goder som bolig, bil og fritidseiendom fører i dag til at kvinner i samboerforhold ofte står svakt økonomisk etter et brudd. Kvinner rammes hardest av dagens lovregulering.

Innholdet i NOU 2025:6 er i tråd med FNs kvinnekonvensjon og CEDAWs anbefalinger for et mer likestilt lovverk for samboende og ektefeller, og i tråd med tiltak for å styrke den økonomiske beskyttelsen for kvinner i samboerforhold.* Et viktig forslag er blant annet å anerkjenne samboendes rett til eiendelene som er opparbeidet i løpet av samlivet.

Norges forpliktelser knyttet til Istanbulkonvensjonen medfører plikt til å beskytte kvinner og jenter mot vold gjennom tiltak og lovverk. En ny samboerlov basert på NOU 2025:6 vil styrke voldsutsatte kvinners mulighet til å gå ut av et voldelig samboerskap med bedre økonomiske rettigheter og økonomisk fordeling mellom partene.

Det er positivt at samboerlovutvalget foreslår bedre vern om samboernes felles hjem og begrenser en samboers eierrådighet over felles bolig. Utvalget påpeker at "en stor del av partenes investeringer og løpende utgifter vil normalt være knyttet til boligen" - noe som gjør det nødvendig at samboere står mer likestilt med ektefeller med ny lov. Vi støtter forslaget om å endre gjeldende rett, som sier at samboerne eier det de selv erverver, til at man eier eiendeler til felles personlig bruk sammen.

Videre støttes utvalgets forslag til vederlagsregel (rett til vederlag etter opphør av samboerskap) som fraviker “halvpartsprinsippet” (krav om at en part må ha bidratt med *mer* enn halvparten av forbrukskostnadene eller hjemmearbeidet) som grunnlag for å ha rett til vederlag. Forslaget om at “normalnivå” av innsats også kan lede til vederlag er viktig, og mer tilpasset normerte og realistiske samboerskap.

“Opt-in” og “opt-out” modell

I forslaget fra samboerutvalget er det i kapittel 4 om deling gjort et skille mellom samboerpar med og uten barn. Forslaget legger til grunn en “opt-in”-modell for samboere uten barn, altså at samboere uten barn må avtale seg inn i denne delen av lovverket; at de ikke automatisk omfattes av loven uten å selv ha opprettet en avtale.

I andre deler av lovforslaget er det motsatt; utgangspunktet er gjennomgående en “opt-out”-modell.

At ulike deler av loven forutsetter ulike måter å bli omfattet av denne på krever at samboende må sette seg godt inn i lovverket, og at det må være svært tydelig og omfattende informasjon om dette.

Norges KvinneLobby og øvrige undertegnede mener en mer praktisk og inkluderende løsning er at hele loven er basert på en “opt-out”-modell, der samboere må ta et aktivt valg om å avtale seg ut av rettighetene som følger av loven. Dette vil også bidra til bedre beskyttelse av den part som står svakest i et samboerskap.

Rettigheter og plikter under samboerskap

Vi støtter forslagene til presiseringer og nye hjemler som vil gjelde under et samboerskap. Eksempelvis er det bra med gjensidig forsørgelsesplikt og opplysningsplikt om økonomiske forhold.

Krav om deling av eiendeler og rettigheter til felles personlig bruk

Lovforslaget fremsetter en frist på ett år for å krav om deling av eiendeler og rettigheter til felles personlig bruk.

Dette er en kort frist, sett i lys av hvor mange elementer partene må ordne i tiden etter brudd. Ofte prioriteres å få på plass ordninger med barn, bosted etc, og fristen på ett år kan bli for kort til at partene, særlig der maktforholdet mellom partene er ulikt, rekker å få realisert sine rettigheter knyttet til deling.

Vi mener at en toårig frist er bedre tilpasset en realistisk tidslinje for å få benyttet seg av sine rettigheter, særlig for sårbare parter i et avsluttet samboerskap.

Forslaget om endringen i rettshjelpsloven som innebærer at det skal gis fritt rettsråd i saker etter den nye samboerloven, støttes.

Øvrige merknader

De foreslåtte endringene i loven vil medføre potensielt omfattende endringer for et stort antall personer.

Å nå bredt ut med informasjon om hvilke lovendringer som eventuelt trer i kraft og påfølgende praktisk betydning av disse for nåværende og fremtidige samboere, er svært viktig.

Spesielt viktig er det å nå ut med opplysning om at den nye loven kan nulle ut eksisterende kontrakter nåværende samboere har avtalt seg imellom - og derfor kan medføre store endringer for enkelte.

Videre er det viktig at det gjøres et stort opplysningsarbeid om at den nye loven vil medføre endringer, men at det fremdeles vil være betydelige forskjeller mellom ekteskap og samboerskap.

Det er derfor avgjørende med kort- og langsiktig planarbeid for hvordan kjennskap til den nye loven og dets praktiske konsekvenser skal nå ut til befolkningen generelt - og spesielt til nåværende samboerpar med allerede inngåtte kontrakter. Det må også avsettes ressurser til slikt arbeid.

Innspillet er signert av:

JURK - Juridisk Rådgivning for Kvinner
Kvinneuniversitetet i Norden
Norske Kvinners Sanitetsforening
Norsk Kvinnesaksforening
Kvinnefronten
Krisesentersekretariatet
Kvinnegruppa Ottar
Norges kvinneLobby

* CEDAW/C/NOR/CO/9

<https://www.regjeringen.no/contentassets/2572a8d1ac20498f8383578c11386f9e/anbefaling-fra-cedaw-komiteen-av-22-november-2017-med-ansvarlig-departement-angitt.pdf>